

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.077/2022/8.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Osztovits András előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Dr Szalóczi Géza ügyvéd

Az alperes: ...

Az alperes képviselője: Vitári Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Balogh István ügyvéd)

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Egri Törvényszék 1.Pf.20.071/2021/6. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Egri Járásbíróság 19.P.20.551/2020/25/II. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét e körben megváltoztatja és a keresetet az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás tisztességtelenségére alapított semmisség tekintetében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 127.000 (százhuszonhétezer) forint elsőfokú-, 454.050 (négy százötvennégyezer-ötven) forint másodfokú perköltséget, 472.300 (négy százhetvenkétezer-háromszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak – felhívásra – 245.300 (kettő száznegyvenötezer-háromszáz) forint kereseti illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2010. március 25-én a felperes és az adóstársa deviza alapú kölcsönszerződést kötött az alperessel mint hitelezővel. A kölcsönszerződés VII. pontjában rögzítették azt a banki felvilágosítást, amely szerint jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezik az adósnak abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem euróforrás, megértette és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni a szerződésben meghatározott kölcsön összeget.

[2] 2010. március 25-én az adósok aláírták a Tájékoztatás a külföldi devizanemben történő finanszírozás általános kockázatairól elnevezésű okiratot, amely egyebek mellett rögzítette, hogy „a devizában történő finanszírozás választásában ön élvezheti a választott devizapiac előnyeit, ugyanakkor viseli annak kockázatait is. Tekintettel arra, hogy a forint és az ön által szerződés szerint választott idegen deviza átváltási aránya (árfolyam) a napi piaci mozgások hatására változhat felhívjuk figyelmét, hogy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés önnek előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. A devizafinanszírozás előnye, hogy amint a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben esik az árfolyama, úgy csökken a finanszírozás forint ellenértéke, vagyis a tőkeösszeg és a kamatai visszafizetését szolgáló törlesztőrészeket fedező deviza megvásárlása kevesebbe kerül önnek, ahhoz kevesebb forint szükséges, tehát ebben az esetben a teher csekélyebb és ez azt a helyzetet is eredményezheti, hogy önnek kevesebbet kell visszafizetnie, mint amennyi a kölcsön megkötésekor kiszámított forint ellenérték alapján elvárt volt. Fordított esetben a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás ellenértéke: a tőkeösszeg és a kamatainak (törlesztőrészeinek) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forintösszeg szükséges – tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetése több forintot kell – megfelelő devizanemre átváltva felhasználnia. A kamatláb rendszeres időközönkénti változásának lehetőségére is tekintettel a bank nem tud kötelezettséget vállalni arra, hogy tájékoztassa az adóst egy esetlegesen bekövetkező kedvezőtlen változásról, így az adósan

műlik ennek megfelelően a változások követése és az, hogy ez alapján bármilyen intézkedést tegyen.” Végül a tájékoztató rögzítette, hogy a kölcsönszerződést az adós a kölcsönszerződés aláírásával igazolja, hogy ennek a finanszírozásnak a kockázatairól világos tájékoztatást kapott, a kockázati összetevőket ismeri, azt magára nézve kötelezően elfogadja és a hitelt ennek ismeretében is fel kívánja venni.

[3] 2019. április 17-én az alperes a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (2) bekezdése és 523. § (1) bekezdésére figyelemmel nem jött létre. Másodlagosan annak megállapítását, hogy a kölcsönszerződés az rPtk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (1) bekezdése alapján érvénytelen figyelemmel arra, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztóra terhelő szerződéses kikötés nem átlátható, ezért tisztességtelen. A kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján is kérte. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte annak megállapításával, hogy az alperes felé fennálló tartozásának összege 2.437.353 forint.

[5] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés érvénytelen. Azt a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 2.437.353 forintot; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság szerint a perbeli kölcsönszerződés az rPtk. 205. § (1) és (2) bekezdése, valamint 523. § (1) és (2) bekezdése alapján létrejött, az tartalmazta a kölcsön összegét, a kirovó pénznemet, továbbá a kamat mértékét és megfizetésének módját. Az elsőfokú bíróság szerint a szerződés és a kockázattelátvitel nyilatkozat tartalma nem felelt meg az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, valamint a Kúria és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) vonatkozó joggyakorlatában kifejtett szempontoknak, ezért az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen.

[7] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel úgy ítélte: az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses kikötés a szerződés főszolgáltatására vonatkozik, ezért annak átláthatósága képezhetette a vizsgálat tárgyát, figyelemmel a 2/2014. PJE határozatban írtakra is. Ez alapján az alperes által nyújtott tájékoztatásban egyértelműen felismerhetőnek kellett lennie az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

[8] A másodfokú bíróság szerint a kölcsönszerződés VII. pontja kizárólag arra utal, hogy a fogyasztó elismeri, hogy a banktól az árfolyamkockázatra vonatkozó előzetes felvilágosítást megkapta. A szerződés ezen rendelkezése, valamint a külön íven szövegezett tájékoztató egybevetése alapján sem volt az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára átlátható az árfolyamváltozás: a forint euróhoz képest jelentős leértékelődésének a reális lehetősége, valamint az, hogy annak az adós tőketartozására nézve súlyos gazdasági következményei lehetnek. Mindezekre tekintettel az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos és érthető, a tájékoztatás nem megfelelő volta önmagában megalapozta az érintett rendelkezés rPtk. 209/A. § (2) bekezdése szerinti tisztességtelenségét, ennek következtében a szerződés érvénytelenségét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[9] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetét teljes egészében elutasító határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 209. § (1), (4) és (5) bekezdésébe, valamint a 209/A. § (2) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő. Álláspontja szerint mind a kölcsönszerződés, különösen annak VII. fejezete, mind a kockázatfeltáró nyilatkozat olyan tartalommal került megfogalmazásra és közlésre a felperessel, amely alapján a felperes megfelelően értesülhetett az ügyletből fakadó, valóban fennálló súlyos gazdasági következményekről. A hivatkozott okiratok tartalma alkalmas annak bizonyítására, hogy a felperes világos és érthető tájékoztatást kapott arra vonatkozóan, hogy a szerződést jellemző árfolyamváltozásból fakadó súlyos gazdasági következmények valóban fennállnak és az árfolyamváltozásnak nincs felső határa. Az alperes szerint a felperes tájékoztatása mindenben megfelelt az eljáró bíróságok által is idézett EUB és kúriai joggyakorlatban kifejtett szempontoknak.

[10] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[11] A Kúria a jogerős ítéletet a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.

[12] A Kúria rögzíti: a felülvizsgálati kérelem kizárólag a jogerős ítéletnek a perbeli szerződés érvénytelenségét az árfolyamkockázat tisztességtelensége miatt megállapító részében támadta, a Kúria ezért – figyelemmel a Pp. hivatkozott rendelkezésére – a jogerős ítéletnek csak ezt a részét vizsgálta felül. Mindezek alapján kizárólag abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a perbeli szerződéses rendelkezések és tájékoztatás alapján a kölcsönszerződés az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelennek minősül-e.

[13] A Kúria nem ért egyet abban az eljáró bíróságokkal, hogy a perbeli szerződéses rendelkezések és a vizsgált tájékoztatás nem felel meg a 2/2014. PJE határozatban, valamint az EUB vonatkozó joggyakorlatában kifejtett szempontoknak.

[14] A Kúria utal arra, hogy az alperes perbelivel megegyező tartalmú tájékoztatását már több ügyben is vizsgálta, és azt világosnak és érthetőnek, következésképpen tisztességesnek ítélte (pl. Gfv.VII.30.371/2020/7., Gfv.VII.30.220/2020/6., Pfv.I.20.125/2021/3.). A szerződésbe foglalt és a külön okiratban átadott tájékoztatásból kitűnik, hogy a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, továbbá figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az alperes nem vállal át. Így a tájékoztató alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó akár jelentős hatását.

[15] A Kúria figyelemmel volt arra is, hogy Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

[16] Az alperes tájékoztatója fenti elveknek való megfeleléséről a Kúria a JPE határozatot követően szintén állást foglalt már (Gfv.VI.30.226/2021/9., Gfv.VI.30.548/2021/5.), amelyre tekintettel az előzőekben megjelölt egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata a JPE határozatot követően is kötelező erejűként hivatkozható.

[17] A felperes sem a keresetében, sem a per során tett nyilatkozataiban nem hivatkozott a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontra, amely megalapozhatta volna a kialakult joggyakorlatától való eltérést.

[18] A Kúria mindezekre figyelemmel megállapíthatónak találta a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértést, ezért az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő jogerős ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét a felülvizsgálattal érintett részében megváltoztatta és e körben felperes keresetét elutasította.

[19] Az eredményes felülvizsgálati kérelem miatt mindhárom fokú eljárásban pervesztes felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes jogi képviselével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése, 4/A. §-a alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban, áfával növelt összegben felszámított ügyvédi

munkadíjból és az alperes által megfizetett fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékekből álló elsőfokú-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

[20] A felperes személyes költségfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illetéket a Pp. 102. § (2) bekezdése alapján köteles az államnak – felhívásra – megfizetni.

[21] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[22] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[23] 1959. évi IV. törvény 209. § (1) bekezdés, 2/2014. PJE határozat, 6/2013. PJE határozat, Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat

[24] Gfv.VII.30.371/2020/7., Gfv.VII.30.220/2020/6., Pfv.I.20.125/2021/3., Gfv.VI.30.226/2021/9., Gfv.VI.30.548/2021/5.

A döntés elvi tartalma

[25] Akkor megfelelő tartalmú a deviza alapú kölcsönszerződésben az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

Budapest, 2022. szeptember 29.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András s.k. előadó bíró,
Dr. Farkas Attila s.k. bíró

hitelélül:

S.K.

A kiadmány

bírósági ügyintéző

